

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2544). **ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- คณิต ฌ นคร. (2549). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ชัยยันต์ สุภโชค. (2534). **แนะนำศาลคดีเด็กและเยาวชนกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ในความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชน-สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก**. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.
- นิพนธ์ ใจสำราญ. (2542). **สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา: รวมคำบรรยายภาคสอง สมัยที่ 51 ปีการศึกษา 2541**. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.
- นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์. (2545). **กฎหมายที่เด็กควรรู้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญเพราะ แสงเทียน. (2546). **กฎหมายเกี่ยวกับเยาวชนและครอบครัว แนวประยุกต์**. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- ปฏิกรณ์ คงพิพิธ. (2551). **กฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชนและครอบครัว**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากงหวัดนนทบุรี แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2530). **กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของเด็กและกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ประเทือง ธนิยผล. (2538). **กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. (2531). **คำอธิบายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว**. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- พัลลภ พิสิษฐ์สังฆการ. (2542). **คำอธิบายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สยามพรินติ้ง กรุ๊ป.
- มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. (2551). **กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: เค็อนตุลา.

- วิชา มหาคุณ. (2539). **ระบบศาลเยาวชนและครอบครัวกับแนวคิดสากล**. กรุงเทพฯ: ศาลเยาวชนและครอบครัว.
- สุดสงวน สุธีสร. (2547). **อาชญาวิทยา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุธีณี รัตนวราท. (2531). **กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โสภานี ปิลม้วน. (2536). **บุคลิกภาพและพัฒนาการ: แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- หยุด แสงอุทัย. (2495). **คำอธิบายกฎหมายศาลเด็ก**. กรุงเทพฯ: อุดม.
- อัจฉริยา ชุตินันท์. (2551). **กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อุษา ไกรฤกษ์. (2539). **วิธีปฏิบัติและขั้นตอนการสอบสวนคดีอาญาเด็กและเยาวชน** (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.

บทความ

- กมลสินทร์ พินิจภูวดล. (2540, ธันวาคม). “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก : สิทธิเด็กในประเทศไทย.” **บทบัญญัติ, เล่ม 53, ตอน 4**. หน้า 22.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2544, กรกฎาคม-สิงหาคม). “กระบวนการยุติธรรมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย.” **วารสารยุติธรรม, 1, 5**.
- คณิต ฌ นคร. (2540). “ความเป็นประชาธิปไตยในกระบวนการยุติธรรม รวมบทความด้านวิชาการ.” **วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 38, ฉบับที่ 5**. หน้า 428-433.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2527). “กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน : การศึกษาเฉพาะกรณี.” **วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 2, ฉบับที่ 2**. หน้า 38-39.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2524). “ทฤษฎีขบวนการอาชญากรรม.” **วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, เล่มที่ 1, ปีที่ 1**. หน้า 29-32.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2537, กันยายน-ตุลาคม). “มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.” **คุณภาพ, ปีที่ 41, เล่มที่ 5**. หน้า 24-28.
- วิชา มหาคุณ. (2541, มิถุนายน). “ข้อขัดแย้งในการจัดโครงสร้างกระทรวงยุติธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.” **บทบัญญัติ, เล่มที่ 54, ตอน 2**. หน้า 58-62.

ศิริชัย จันทร์สว่าง. (2544). “กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน.” **คุณภาพ,**
ปีที่ 45, เล่มที่ 5. หน้า 7.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2541, ธันวาคม). “ความโปร่งใสและการตรวจสอบกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญา ตามแนวทางในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.”
บทบัญญัติ, เล่มที่ 54, ตอน 4. หน้า 8.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2542, 24 มิถุนายน). “ข้อสังเกตคดีลักทรัพย์ซาลาเปา.” **หนังสือพิมพ์**
ไทยรัฐ, ปีที่ 42, ฉบับที่ 175. หน้า 19.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2543, 22 มีนาคม). “ข้อสังเกตคดีลักทรัพย์ซาลาเปา.” **หนังสือพิมพ์**
ไทยรัฐ, ปีที่ 43, ฉบับที่ 81. หน้า 20.

วิทยานิพนธ์

เทพ สามงามยา. (2550). **หลักการพื้นฐานที่เหมาะสมในการดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชน**
ในชั้นศาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เรวัตร ฉ่ำเฉลิม. (2521). **ชะลอการฟ้อง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2520). **การควบคุมฝ่ายบริหาร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2539). **แนวทางการปรับปรุงแก้ไขอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

เอกสารอื่นๆ

กนกวรรณ ตั้งจิตบำรุง. (2550). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามดูแลความประพฤติของ**
เด็กและเยาวชนตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์จังหวัดพะเยา. ปัญหา
พิเศษตามหลักสูตรปริญญาตรี ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงยุติธรรม คณะทำงานพิจารณาแนวทางและรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลเกี่ยวกับเด็ก
เยาวชน และครอบครัว. (2543, มิถุนายน). **สรุปผลการพิจารณาแนวทางและรูปแบบ
การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว.**

กระทรวงยุติธรรม. (2543, เมษายน). **ต้นเนค้ำตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการลด
ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล ที่ 4/2543 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางและรูปแบบ
การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว.**

กอร์ปกุล วินิจชัยภาค แก้วทิพย์. (2543, 30 มีนาคม). **โลกาภิวัตน์ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์.** หน้า 12.
_____. (2543, 28 มิถุนายน). **โลกาภิวัตน์ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์.** หน้า 12.

จิตรลดา เหลืองภิรมย์. (2548). **สิทธิของเด็กในกระบวนการสอบสวนคดีอาญา: ศึกษากรณีเด็กเป็น
ผู้ถูกกล่าวหา.** สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐพร โดประยูร. (2550). **การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในกระบวนการ
ยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน.** สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงาน
ยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระมหาพงศ์เพชร โพธิ์แดง. (2547). **ศาลเยาวชนและครอบครัว: การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่
กระทำผิดทางอาญา.** สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

วันชัย รุจนวงศ์ และคณะ. (2546). **การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศไทย.
สำนักงาน การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 4. การพัฒนา
กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)**

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่าง
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ. ....เรื่องเสร็จที่ 170 – 171/2552.**

สำนักงานอัยการสูงสุด. **หนังสือที่ อส.0008/ว 154 เรื่องแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
ครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 63. ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2541.**

กฎหมาย

กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและ
เยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง).

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534.
อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Charles H. McCaghy. (2003). **Deviant Behavior**. San Francisco Printed in the United State of America.

Robert O Dawson. (1996). **Texas Juvenile Law** (4 th ed). Texas.

Sue Titus Reid. (1991). **Crime and Criminology** (6 th ed). Florida: Holt, Rinehart and Winston.

LAWS

Texas Family Code.

The Youth Criminal Justice Act 2002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ. ....

บรรจระบุียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญทั่วไป)

อ.พ.1/2553

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 41 มาตรา 43 มาตรา 45 และมาตรา 52 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หมวด 7

มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

มาตรา 86 ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนรับสารภาพสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้

ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหาย แก่ผู้เสียหาย หรือ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผน แก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถาน พินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการ ไม่เห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ส่ง แก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือส่งคำวินิจฉัยต่อไปและให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของ พนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าว และให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ดังกล่าวได้ทันที พร้อมทั้งให้รายงานให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการ ดำเนินการของศาลด้วย

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

มาตรา 87 ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 86 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ เชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคม สงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้อง จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนรับสารภาพสำนึกในการกระทำ

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือ เยาวชน เว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครอง ประโยชน์สาธารณะและไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้ว่ากล่าวตักเตือน กำหนดเงื่อนไขให้เด็ก หรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ กำหนดให้ชดใช้

เยี่ยวยาความเสียหาย กำหนดให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมง หรือกำหนดให้นำมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก หรือเยาวชน ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 88 ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ และแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ หากพนักงานอัยการเห็นชอบให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

มาตรา 89 ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือดำเนินการใด ๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้ มิให้นำระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 78

มาตรา 90 เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินยี่สิบปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความคิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควรและศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยี่ยวยาตามสมควร หากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคล

หรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ แล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวัน นับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามนั้นและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา 91 การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 87 ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา 92 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบและให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป แต่ถ้าปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ หากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง

มาตรา 93 ในกรณีที่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่สำเร็จและต้องดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไปห้ามมิให้นำข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 86 และมาตรา 91 มาใช้อ้างต่อศาล

มาตรา 94 ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 86 หรือแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 และมาตรา 132 ได้รับค่าบวการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ภาคผนวก ข

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างกฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชน
และการอนุญาตให้เด็กและเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราว

พ.ศ. 2546

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย และการอนุญาตให้เด็กและเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราว

เหตุผล

โดยที่มาตรา 38 (3) และ (5) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 กำหนดให้การลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย และการอนุญาตให้เด็กและเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราว เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชน และการอนุญาตให้เด็กและเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราว

พ.ศ. 2546

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 และมาตรา 38 (3) และ (5) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชนจะกระทำได้ต่อเมื่อได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า

1. เด็กหรือเยาวชนยอมรับว่าตนละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย หรือ
2. มีหลักฐานชัดเจนแจ้งว่าเด็กหรือเยาวชนละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยจริง

ข้อ 2 ในการพิจารณาลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชน ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจคำนึงถึง

- (1) สวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชนยิ่งกว่าการลงทัณฑ์
- (2) ประโยชน์ในการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และ
- (3) บุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กและเยาวชนซึ่งแตกต่างกัน

ทั้งนี้ โดยลงทัณฑ์ให้เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยร่วมกัน

ข้อ 3 ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจได้พิจารณาหลักเกณฑ์ในข้อ 2 แล้ว เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนใดยังไม่สมควรได้รับการลงทัณฑ์ จะสั่งให้ภาคทัณฑ์ไว้ก่อนก็ได้การภาคทัณฑ์นั้นพึงกระทำเมื่อ

1. เด็กหรือเยาวชนได้ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เช่น ใช้กิริยาจาไม่สุภาพ ไม่ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายหรือเครื่องนุ่งห่ม ประพฤติตนไม่เรียบร้อย ไม่สนใจการเรียน หรือฝ่าฝืนระเบียบห้องเรียนหรือหอนอน และ
2. เด็กหรือเยาวชนได้สำนึกในความผิดที่ได้กระทำไปแล้ว

ข้อ 4 ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำความผิดวินัยร้ายแรง เช่น จงใจทำร้ายผู้อื่น ลักทรัพย์หรือทำลายทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้อื่น ลักลอบนำเข้าไปในสถานควบคุมซึ่งสิ่งของต้องห้าม สิ่งเสพติด หรือของมีนเมา บังคับการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กหรือเยาวชนอื่น ก่อความไม่สงบในสถานควบคุม หรือพยายามหลบหนีจากสถานควบคุม เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดจริง ผู้อำนวยการสถานพินิจอาจลงทัณฑ์แก่เด็กหรือเยาวชนนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. สั่งให้เด็กหรือเยาวชนทำงานหนักวันหนึ่งไม่เกินสองชั่วโมง ทั้งนี้ ไม่เกินสามวัน และต้องมีใช่เป็นการทำงานหนักในลักษณะที่เกินกว่าสภาพแห่งร่างกายและสุขภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น

2. ตัดประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กและเยาวชนบางประการ โดยไม่ขัดกับสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานที่เด็กหรือเยาวชนนั้นต้องได้รับการบริการจากรัฐ ทั้งนี้ ต้องกำหนดประโยชน์ที่ตัดและระยะเวลาให้ชัดเจน แต่ต้องไม่เกินสองสัปดาห์

ข้อ 5 ก่อนที่จะลงทัณฑ์ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งให้เด็กหรือเยาวชนนั้นทราบถึงเหตุผลที่ทำให้ถูกลงทัณฑ์

ข้อ 6 ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความควบคุม ออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวได้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การอนุญาตให้ออกนอกสถานพินิจ เพื่อลาเยี่ยมบ้าน เพื่อการศึกษาดูงานเพื่อร่วมกิจกรรมบำบัดแก้ไขและฟื้นฟู หรือเพื่อเหตุจำเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนครั้งหนึ่งจะต้องไม่เกินสิบสี่วัน เว้นแต่เป็นการอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนไปฝึกปฏิบัติงานภายนอกสถานพินิจ ให้กำหนดเวลาตามความจำเป็น แต่ครั้งหนึ่งจะต้องไม่เกินห้าสิบวัน และต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. การอนุญาตให้ออกนอกสถานพินิจ ให้กระทำได้ภายหลังที่เด็กหรือเยาวชนได้อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือน และต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการที่แพทย์ จิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยา จะตรวจพินิจหรือรักษาพยาบาลเด็กหรือเยาวชนนั้น

3. ในเดือนใดที่เด็กหรือเยาวชนละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำความผิดวินัยร้ายแรง ห้ามมิให้อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนนั้นออกนอกสถานพินิจในเดือนนั้นความใน (1) (2) และ (3) มิให้ใช้บังคับในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วยจำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลอื่น

ข้อ 7 วันที่อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจตามข้อ 6 ให้นับเป็นวันควบคุมในสถานพินิจ

ให้ไว้ ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2546
(ลงนาม) นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา
(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ภาคผนวก ก

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2547

หลักการ

กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวเด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อให้การปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนจากสถานพินิจอยู่ในหลักเกณฑ์เดียวกัน

เหตุผล

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ต้องนำมาใช้แก่เด็กหรือเยาวชน ผู้ถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดีนั้นนอกจากจะเป็นกฎหมายให้อำนาจรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยแล้ว ยังเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอีกด้วย ดังนั้น การกระทำของรัฐที่เป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐจะกระทำได้อต่อเมื่อมีความจำเป็น ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น แต่การปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนไปจะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยและเพื่อให้การปล่อยชั่วคราวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อเด็กหรือเยาวชนอย่างแท้จริงจึงจำเป็นต้องจัดให้มีระเบียบนี้

ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว

พ.ศ. 2547

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปล่อยชั่วคราวเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อธิปไตยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2547”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศ

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบกองทุนสนับสนุนการปล่อยชั่วคราวศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พ.ศ. 2538 เฉพาะในส่วนที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ระเบียบ ข้อบังคับหลักปฏิบัติราชการและคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด และให้หมายความรวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจให้ปฏิบัติราชการแทน

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด 2

ข้อ 5. สถานพินิจต้องคุ้มครองสิทธิของเด็กหรือเยาวชนตามสิทธิอันพึงมีและต้องไม่รุกรานเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ การควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ใน สถานควบคุมจะกระทำได้อต่อเมื่อกรณีมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงและจะต้องมีระยะเวลาสั้นที่สุด อย่างเหมาะสม

การพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนนั้น ผู้อำนวยการจะต้องพิจารณาความจำเป็นในการเอาตัวเด็กหรือเยาวชนไว้โดยพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ของรัฐใน

การรักษา ความสงบเรียบร้อยกับสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและให้พึงพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (1) ความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดี
- (2) การสืบเสาะที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
- (3) โอกาสที่เด็กหรือเยาวชนจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- (4) โอกาสที่เด็กหรือเยาวชนจะกลับไปกระทำความผิดอีก
- (5) ความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนภายหลังได้รับการปล่อยชั่วคราว
- (6) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการปล่อยชั่วคราว
- (7) โอกาสที่เด็กหรือเยาวชนจะหลบหนี
- (8) ความน่าเชื่อถือของนายประกัน หรือหลักประกัน

ข้อ 6. เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับมอบหมายให้ทำการสืบเสาะเด็กหรือเยาวชนรายใดแล้วต้องรีบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนและบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว และหากมีผู้ร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนรายนั้นพนักงานคุมประพฤติต้องเสนอ คำร้องพร้อมสำนวนและความเห็นไปยังผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาสั่งทุกราย แต่หากยังไม่สามารถถามปากคำทั้งหมดได้ทันให้สอบถามข้อความส่วนที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวไว้ก่อนแล้วเสนอให้ผู้อำนวยการพิจารณาสั่ง

กรณีเด็กหรือเยาวชนถูกนำตัวมาส่งยังสถานที่ควบคุมของสถานพินิจในวันหยุด ราชการ และมีการร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนนั้นให้ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวในวันหยุดราชการสอบถามข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับที่พักอาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างนายประกันกับเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์แห่งคดีโดยย่อแล้วพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร หากเห็นว่ายังไม่ควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวซึ่งจะต้องส่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวพร้อมทั้งความเห็นไปให้อธิบดีผู้พิพากษา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาสั่ง จึงให้นัดมาฟังคำสั่งในวันแรก ที่เปิดทำการหรือมายื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในวันแรกที่เปิดทำการ

ข้อ 7. ผู้อำนวยการอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมเป็นผู้พิจารณา คำร้องขอปล่อยชั่วคราวนอกเวลาราชการหรือในวันหยุดราชการ ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ผู้อำนวยการต้องพิจารณาโดยไม่ชักช้า การไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต้องมีเหตุผล ประกอบให้ชัดเจน แล้วนำเสนออธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาสั่ง

ในคดีที่รัฐมีนโยบายปราบปรามหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ผู้อำนวยการอาจเสนอความเห็นควรไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต่อศาลดังกล่าวในวรรคแรก โดยให้แสดง เหตุผลพร้อมกับกำหนดระยะเวลาและวิธีการที่จะใช้บำบัดแก้ไขในเบื้องต้นนั้นด้วย

ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษ ไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษหรือความผิดอื่นที่ กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจควบคุมผู้ต้องหา ผู้อำนวยการจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ไม่ได้ในกรณี เช่นนี้ ต้องให้เด็กหรือเยาวชน และบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ ลงลายมือชื่อ รับทราบวันและเวลานัดเพื่อมาพบเจ้าหน้าที่สถานพินิจตามกำหนด

การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันต้องทำสัญญาประกันไว้ ผู้อำนวยการจะกำหนดจำนวน เงินตามสัญญาประกันหรือเรียกหลักประกันสูงจนเกินควรแก่กรณีมิได้

การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปี เมื่อพิจารณาผล การจำแนกแล้ว หากเห็นว่าควรอนุญาตโดยไม่ มีเงื่อนไขให้ผู้อำนวยการมีอำนาจปล่อยชั่วคราวโดย ไม่ต้องมีหลักประกันได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้หน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ หรือองค์การ หรือหน่วยงานเอกชนซึ่งให้การสงเคราะห์เด็กรับไปดูแลได้ โดยไม่ต้องทำ สัญญาประกัน ในการนี้ให้ผู้อำนวยการพิจารณาความน่าเชื่อถือของนายประกันหรือประกันที่เด็ก หรือเยาวชนจะได้รับเป็นสำคัญ

ข้อ 8. กรณีผู้ร้องขอปล่อยชั่วคราวเป็นบิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือมีความเกี่ยวพัน โดยการ สมรสอ้างว่ามีฐานะยากจนและเด็กหรือเยาวชนอยู่ระหว่างศึกษาเล่าเรียน หรือมีภาระต้องประกอบ อาชีพ เลี้ยงครอบครัว หรือภาระอื่นอันจำเป็นต้องปฏิบัติโดยมีบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นประกอบ คำร้อง ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร อาจกำหนดวงเงินต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ หรือ ให้มีประกัน โดยไม่ต้องวางหลักประกันก็ได้

ข้อ 9. การใช้บุคคลเป็นประกันให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความน่าเชื่อถือหน้าที่การงาน หรือมีรายได้แน่นอน เช่น ข้าราชการ ข้าราชการ บำนาญ สมาชิกสภา ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐที่

แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนลูกจ้างของทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ผู้บริหารพรรคการเมือง ทนายความ

2. เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับเด็กหรือเยาวชน เช่น เป็นบุพการี ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้างหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยทางสมรส หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กหรือเยาวชน หรือ บิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชน หรือความสัมพันธ์ในทางอื่นที่ผู้อำนวยการเห็นสมควร ให้ประกันได้

3. ต้องยื่นคำร้องด้วยตนเองโดยมีหนังสือรับรองจากต้นสังกัด หรือนายจ้างหรือหลักฐานอื่นที่เชื่อถือได้ หากมีคู่สมรสต้องมีความยินยอมของคู่สมรสด้วย ในกรณีฉุกเฉินไม่อาจเสนอหนังสือรับรองได้ทันทีผ่อนผันโดยแสดงหลักฐานอื่น เช่น บัตรประจำตัวที่แสดงฐานะเช่นนั้น และให้นำหนังสือรับรองหรือหนังสือยินยอมมาแสดงในภายหลัง

4. ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกินสิบเท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หากวงเงินประกันมียอดสูงกว่าวงเงินที่ผู้นั้นมีสิทธิประกันได้ ผู้อำนวยการอาจกำหนดให้วางเงินหรือหลักทรัพย์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ข้อ 10. การขอลดข้อชั่วคราวโดยวางหลักทรัพย์เป็นประกัน อาจใช้หลักทรัพย์ดังต่อไปนี้

1. ที่ดินโดยมีหลักฐานโฉนด หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ห้างซุกโดยมีหนังสือกรรมสิทธิ์ห้างซุก ซึ่งหลักทรัพย์ดังกล่าวต้องไม่มีภาระผูกพันอันอาจกระทบต่อการบังคับคดี และให้มีหนังสือรับรองราคาประเมินประกอบด้วย

2. หลักทรัพย์อื่นอันกำหนดมูลค่าที่แน่นอนได้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน สลากออมทรัพย์ของธนาคารอื่น หรือสมุดบัญชีเงินฝาก ซึ่งมีหนังสือรับรองจากธนาคาร

เมื่อทำสัญญาประกันแล้วให้สถานพินิจมีหนังสือแจ้งการนำหลักทรัพย์ดังกล่าวเข้าผูกพันตามสัญญาประกันไปยังสำนักงานที่ดิน หรือธนาคารแล้วแต่กรณีทันทีและเมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลงให้รีบแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่งโดยเร็ว

ข้อ 11. ในกรณีผิดสัญญาประกัน และนายประกันนำตัวเด็กหรือเยาวชนมาส่งในภายหลังให้สอบถามถึงเหตุแห่งการนั้น หากมีเหตุสมควรผู้อำนวยการอาจลดหรืองดค่าปรับตามสัญญาให้ก็ได้ ตามความเหมาะสม

รายที่วางหลักทรัพย์เป็นประกัน เมื่อกำหนดเบี้ยปรับตามสมควรแล้ว หากนายประกันชำระเบี้ยปรับตามที่กำหนดก็ให้คืนหลักทรัพย์แก่นายประกันไป แต่หากนายประกันไม่ชำระให้ผู้อำนวยการ มีหนังสือขอให้พนักงานอัยการฟ้องบังคับตามสัญญาประกันต่อไป

ข้อ 12. ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้นผู้อำนวยการอาจกำหนดเงื่อนไขให้เด็ก หรือเยาวชนมารับการบำบัด ตามที่เห็นสมควรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน หรือกิจกรรมเพื่อการบำบัดอย่างอื่นได้

ข้อ 13. ให้สถานพินิจประกาศและเผยแพร่ระเบียบนี้ให้ผู้มาติดต่อและประชาชนได้ทราบ โดยทั่วกัน

ข้อ 14. ในกรณีจำเป็นต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติ หรือจำเป็นต้องมีวิธีการใดในทางธุรการ เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2547

(ลงชื่อ) วันชัย รุจนวงศ์

(นายวันชัย รุจนวงศ์)

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาคผนวก ง

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ว่าด้วยการดำเนินงานสถานแรกรับ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2547

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินงานของสถานแรกรับ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อให้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเด็ก

เหตุผล

โดยที่มีพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ยังผลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบ การปฏิบัติงานซึ่งเดิมเป็นของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้นเปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด ระเบียบ ที่เคยใช้คือ “ ระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานของสถานฝึกและอบรม สถานกักและอบรม พ.ศ. 2535 ” “ระเบียบสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางว่าด้วยการเยี่ยมเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ สถานฝึกและอบรม กับสถานกักและอบรม พ.ศ. 2523” และ “ระเบียบศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ พ.ศ. 2540” มีข้อความในระเบียบหลายข้อที่ไม่มีผลบังคับและบางข้อ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จำเป็นต้องออกระเบียบใหม่ จึงได้จัดทำระเบียบวิธีดำเนินงาน สถานแรกรับและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนี้ โดยรวมเนื้อความของทั้งสามระเบียบ ซึ่งได้รับการปรับปรุงแล้วไว้ในระเบียบนี้ด้วย

**ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ว่าด้วยการดำเนินงานสถานแรกรับ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2547**

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีภารกิจเกี่ยวกับการดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งกระทำผิดให้สามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจ ดังกล่าวเป็นไปได้โดยเรียบร้อยถูกต้องตามกฎหมาย และดำเนินการโดยคำนึงถึงสิทธิเด็ก อธิปไตยกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยการดำเนินงาน สถานแรกรับ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2547 ”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศ

ข้อ 3 ให้ยกเลิก “ระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานของสถานฝึกและอบรม สถานกักและอบรม พ.ศ. 2535” “ระเบียบสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางว่าด้วยการเยี่ยมเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ สถานฝึกและอบรม กับสถานกักและอบรม พ.ศ. 2523” และ “ระเบียบศาลและเยาวชนและครอบครัวกลาง ว่าด้วย การปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษากรณ พ.ศ. 2540” ระเบียบข้อบังคับ หลักปฏิบัติราชการ และคำสั่งอื่นใด ที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“สถานพินิจ” หมายความว่าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด

“สถานแรกรับ” หมายความว่าสถานแรกรับของสถานพินิจ

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“สถานที่ควบคุม” หมายความว่าสถานที่จัดสำหรับควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนสำหรับสถานแรกรับ หรือศูนย์ฝึกและอบรม 2

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่ารวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจ ให้ปฏิบัติราชการแทน และผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจ

“ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่ารวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ ศูนย์ฝึกและอบรม ให้ปฏิบัติราชการแทน ผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม

“อธิบดี” หมายความว่าอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ครบชั้นต่ำ” หมายความว่าครบกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ฝึกและอบรม

“ครบชั้นสูง” หมายความว่าครบกำหนดระยะเวลาชั้นสูงที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ฝึกและอบรม

หมวดที่ 1

บททั่วไป

ข้อ 5 การควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานที่ควบคุมจะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลเท่านั้น

ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมอาจให้การสงเคราะห์รับเด็กหรือเยาวชน ที่ถูกส่งมาดำเนินคดี แม้จะไม่ถูกจับกุม หรือพ้นจากการควบคุมแล้วด้วยการให้อาศัยอยู่ในสถานที่ควบคุม เพื่อความปลอดภัย หรือในระหว่างยังไม่มีที่อยู่อาศัย โดยเด็กหรือเยาวชนนั้นยอมรับที่จะอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับ หรือระเบียบของสถานที่ควบคุม และเด็กหรือเยาวชนจะเปลี่ยนแปลงความประสงค์ยกเลิกการขอรับ การสงเคราะห์เมื่อใดก็ได้

ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมมีอำนาจรับเด็ก ซึ่งติดมากับเด็กหรือเยาวชน หรือเด็กซึ่งคลอດในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในสถานที่ควบคุมไว้ในความดูแลได้ และมีอำนาจให้การสงเคราะห์ปัจเจกคดีตามความเหมาะสม

ข้อ 6 เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในสถานที่ควบคุมต้องจัดแยกหญิงและชายให้มีที่อยู่ต่างหากจากกัน ห้ามมิให้ชายเข้าไปในสถานที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนหญิงในเวลากลางคืน เว้นแต่กรณีมีภารกิจหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วง แต่ต้องออกไปทันทีที่เสร็จสิ้นภารกิจหรือหมดความจำเป็น

ข้อ 7 ให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กหรือเยาวชนขึ้นนอนนอนเวลา 17.30 นาฬิกา และลงจากนอนนอนเวลา 06.00 นาฬิกา

การขึ้นหอนอนหรือลงจากหอนอน อาจเปลี่ยนแปลงให้เร็วขึ้นหรือช้าลงได้ตามความเหมาะสม ตามสภาพภูมิอากาศหรือฤดูกาลหรือเหตุผลความจำเป็นอื่น แต่หากจะให้ขึ้นหอนอนก่อน 17.30 นาฬิกา จะต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อการบำบัดแก่เด็กและเยาวชนก่อนถึงเวลาอันควรแก่การพักผ่อนตามอรรถาศัย

ข้อ 8 ผู้อำนวยการสถานพินิจ และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมต้องจัดให้มีเวรยามรักษาการณ์ เพื่อดูแลเด็กและเยาวชนตลอดเวลาที่อยู่ในสถานที่ควบคุม

ระยะเวลาในการอยู่เวรยามรักษาการณ์นั้นให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมประกาศกำหนดตามความเหมาะสมระหว่างแปดชั่วโมงถึงสิบสองชั่วโมง และให้กำหนดเวลาผลัดเปลี่ยน ตลอดจนวิธีการส่งมอบเวรยามรักษาการณ์ให้ชัดเจน

ข้อ 9 ผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์จะออกจากจุดรับผิดชอบได้ต่อเมื่อมีเวรยามรักษาการณ์ ผลัดต่อไปเข้ารับหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ที่เข้าปฏิบัติหน้าที่ช้ากว่ากำหนด หรือไม่เข้าปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง หรือไม่มีเหตุอันควร ต้องร่วมรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายขึ้นเนื่องจากการเข้าปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือไม่เข้าปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แจ้งเหตุอันควร

ข้อ 10 ผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ควบคุมทุกคนต้องช่วยกันดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม หากมีพฤติกรรมน่าสงสัยว่าอาจจะมีเหตุร้ายใดเกิดขึ้น หรือมีการเตรียมการเพื่อหลบหนี ต้องรีบแจ้งให้ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมทราบเพื่อหาทางแก้ไขหรือป้องกันเหตุนั้นโดยเร็ว และต้องคอยเฝ้าระวังหรือสืบความเคลื่อนไหวในกลุ่มเด็กและเยาวชนถึงความบาดหมางหรือสถานการณ์ไม่พึงประสงค์อันจะก่อให้เกิดการรวมตัว และร่วมกันก่อเหตุร้ายขึ้นได้

ข้อ 11 การเคลื่อนย้าย หรือส่งต่อเด็กและเยาวชนเพื่อเข้ากิจกรรมถัดไป ให้ผู้ส่งและผู้รับทำการตรวจนับจำนวน และส่งมอบเป็นหลักฐานชัดเจน และเมื่อรับมอบแล้วต้องจัดให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม โดยไม่ปล่อยให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนีจากการทำกิจกรรมนั้น

ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมของสถานที่ควบคุม ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ปล่อยให้มีการนำวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ออกจากหน่วยปฏิบัติ หรือกิจกรรมนั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนำไปใช้ก่อเหตุร้าย

วัสดุอุปกรณ์ใดที่อาจใช้ก่อเหตุร้ายได้ ต้องจัดเก็บ หรือวางไว้ในสถานที่อันควร

หมวดที่ 2

การดำเนินงานสถานแรกรับ

ข้อ 12 ผู้อำนวยการสถานพินิจต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่พร้อมสำหรับรับตัวเด็กหรือเยาวชน ได้ตลอดเวลา ในช่วงนอกเวลาราชการ หรือวันหยุดราชการ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมายให้ ครูเวรหรือ ข้าราชการตำแหน่งอื่นที่เหมาะสมทำหน้าที่รับตัวเด็กหรือเยาวชนแทน รวมทั้งอาจ มอบหมายให้พิจารณา ส่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วย

สำหรับสถานพินิจซึ่งไม่มีสถานแรกรับ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจจัดให้มีเจ้าหน้าที่อยู่ เเวรเพื่อรอรับตัวเด็กหรือเยาวชนที่สถานพินิจในช่วงนอกเวลาราชการ หรือวันหยุดราชการ รวมทั้ง อาจมอบหมายให้พิจารณาส่ง คำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจมอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวส่งคำร้องขอปล่อย ชั่วคราวได้ ก็ให้เจ้าหน้าที่นั้นประสานกับผู้อำนวยการสถาน พินิจเพื่อส่งตามความเหมาะสม

ข้อ 13 เจ้าหน้าที่ผู้รับตัวเด็กหรือเยาวชน ต้องตรวจความถูกต้องของหนังสือแจ้งการ จับกุมและอำนาจในการรับตัวเด็กหรือเยาวชนตามคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงานคดีอาญา

ในกรณีพนักงานสอบสวนแจ้งการดำเนินคดีหรือแจ้งการแจ้งข้อกล่าวหาโดยไม่มี การจับกุมเด็กหรือ เยาวชนให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นที่สถานพินิจในวันและเวลา ราชการเท่านั้น

ข้อ 14 ให้ตรวจค้นตัวเด็กหรือเยาวชนเมื่อแรกรับตัว โดยให้ทำการตรวจค้นในสถานที่ จัดไว้เพื่อ การตรวจค้น และจะต้องทำการตรวจค้นทุกครั้งี่เข้า หรือออกจากสถานแรกรับ

การตรวจค้นต้องกระทำอย่างสุภาพ และกระทำเพื่อป้องกันการนำสิ่งของต้องห้ามเข้า ในสถานแรกรับหรือเพื่อป้องกันเหตุร้าย

การตรวจค้นเด็กหญิงหรือเยาวชนหญิง ต้องให้เจ้าหน้าที่หญิงเป็นผู้ทำการตรวจค้น

ข้อ 15 สิ่งของต้องห้ามที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าสถานแรกรับได้แก่

1. เงินสด หรือทรัพย์สินมีค่าอื่น
2. เครื่องมือสื่อสารทุกชนิด
3. สารเสพติด หรือสารที่อาจก่อให้เกิดอาการมีเมามา
4. เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ บุหรี่ หรือยาเส้น
5. สิ่งตีพิมพ์ หรือสื่อลามกอนาจารที่ยั่วยุให้เกิดอารมณ์ทางเพศ
6. อาวุธ หรือสิ่งทีอาจใช้เป็นอาวุธ หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายหรืออัคคีภัย

7. วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจนำไปใช้ในการก่อเหตุร้าย หรือกระทำการอันผิดระเบียบ หรือฝ่าฝืนข้อบังคับ

8. ยารักษาโรคทุกชนิด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ สิ่งของต้องห้ามที่พบขณะทำการตรวจค้น หรือพบในภายหลังว่ามีการลักลอบนำเข้าไปในสถานแรกรับหากเป็นสิ่งของตาม (1) หรือ (2) ให้ดำเนินการตามข้อ 16 สิ่งของต้องห้ามอื่นให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ ส่งทำลาย หรือพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

ข้อ 16 ขณะรับตัวเด็กหรือเยาวชนมีเงิน ทรัพย์สินมีค่าหรือเครื่องมือสื่อสารติดตัวมา และมีได้มอบแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่มาพร้อมกับเด็กหรือเยาวชนให้จัดทำบัญชีฝากทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ให้เด็กหรือเยาวชนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานและนำทรัพย์สินนั้นเก็บไว้ในสถานที่จัดเก็บให้ปลอดภัย เพื่อมอบคืนแก่เด็กหรือเยาวชนในวันที่จำหน่ายออกจากสถานแรกรับ หรือได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวหรือได้รับการปล่อยตัว

ข้อ 17 ทรัพย์สินของเด็กหรือเยาวชนที่เก็บรักษาไว้จนกระทั่งภายหลังปล่อยตัวแล้ว ไม่มารับคืนให้ ดำเนินการดังนี้

1. เสื้อผ้าหรือทรัพย์สินอื่นที่มีราคาไม่มาก หากเด็กหรือเยาวชนไม่มารับคืนภายในสามเดือน ให้ถือว่าไม่ประสงค์จะรับคืน และให้ทิ้งทำลาย จำหน่ายออก หรือพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป โดยแจ้งเงื่อนไขดังกล่าวให้เด็กหรือเยาวชนทราบด้วย

2. เงินสด เครื่องมือสื่อสาร หรือทรัพย์สินมีค่าอื่น ให้พยายามติดต่อเด็กหรือเยาวชนมารับคืนไป หากไม่มารับภายในห้าปีถือว่าไม่ประสงค์จะรับคืนและให้นำมาใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการหรือเพื่อการสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนรายอื่น โดยจัดให้มีคณะกรรมการดำเนินการตามความเหมาะสม

3. สิ่งของต้องห้ามอื่นให้ทำลายหรือดำเนินการตามความเหมาะสม

ข้อ 18 เจ้าหน้าที่ผู้รับตัวเด็กหรือเยาวชน ต้องสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเรื่องอาการเจ็บป่วย หรือความผิดปกติของสภาพร่างกาย และจัดทำบันทึกในเบื้องต้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ หากพบว่ามีอาการเจ็บป่วย ซึ่งจะต้องได้รับการรักษาโดยเร็ว ต้องรีบแจ้งผู้บังคับบัญชา เพื่อจัดการให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการรักษา อย่างทันที่

หากเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วยเคยได้รับการรักษาและจะต้องได้รับการดูแลรักษาต่อเนื่องให้นำยามอบแก่แพทย์ หรือบุคลากรทางการแพทย์เพื่อให้การรักษา

ข้อ 19 เด็กหรือเยาวชนที่เจ็บป่วยซึ่งต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ถ้าเป็นอาการเจ็บป่วยที่ง่ายต่อการ ดิคเชื้อ หรือเป็น โรคที่อาจติดต่อได้ ต้องจัดแยกให้อยู่ต่างหาก และมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด

หากเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย มีอาการหนัก หรือควรอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิดของแพทย์ ให้ส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปรับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล แล้วแจ้งให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบ

ข้อ 20 ให้จัดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้ส่วนตัวที่สะอาด พอเหมาะและมีจำนวนเพียงพอให้แก่เด็กหรือเยาวชน และจัดให้เด็กหรือเยาวชนได้อาบน้ำชำระร่างกายเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเมื่อมาถึงสถานแรกรับ

เสื้อผ้าที่จัดให้ต้องเหมาะสมกับสภาพอากาศและโอกาส รวมทั้งต้องจัดให้มีการซักให้สะอาดอยู่เสมอ

ข้อ 21 จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้อย่างเพียงพอ และจัดอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ มีปริมาณเพียงพอ วันละสามมื้อ แก่เด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ

ข้อ 22 ให้มีการตรวจตราที่พักอาศัยให้อยู่ในสภาพสะอาด ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ ตำแหน่งของอาคารหรือสถานที่ที่เด็กหรือเยาวชนอาจหลบหนีได้ ต้องตรวจตราให้มีสภาพความมั่นคง แข็งแรงอยู่เสมอ

ผู้อำนวยการสถานพินิจอาจสั่งให้มีการตรวจค้นหอนอน ตู้เก็บของ หรือสถานที่อื่นใดที่อาจมีการ ซุกซ่อนสิ่งของต้องห้ามเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร การตรวจค้นต้องแจ้งเหตุผลความจำเป็นให้เด็กและ เยาวชนทราบ และในการตรวจค้นตู้เก็บของส่วนตัวต้องให้เด็กหรือเยาวชนนำตรวจค้น เว้นแต่เด็กหรือเยาวชน ชัดขึ้นให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามความเหมาะสม

ข้อ 23 จัดเตรียม กระดาษ ของจดหมาย และแสตมป์ เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนใช้เขียนจดหมาย ติดต่อสื่อสารกับครอบครัว ในกรณีจำเป็น หรือริบคววน อาจจัดให้มีการติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ได้

จัดให้มีกล่องรับฟังความคิดเห็น และอุปกรณ์สำหรับเด็กหรือเยาวชนเขียนแสดงความคิดเห็น โดยให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้มีอำนาจเปิดกล่องรับฟังความคิดเห็นของเด็กหรือเยาวชนแต่ผู้เดียว

ข้อ 24 เฉพาะบุคคลต่อไปนี้ มีสิทธิเข้าเยี่ยมเด็กหรือเยาวชนได้

1. บิดา มารดา ผู้ปกครอง ผู้อุปการะ และสมาชิกในครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน
2. ครู อาจารย์ หรือนายจ้าง
3. บุคคลที่ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจ

ผู้ประสงค์จะเยี่ยมให้เข้าเยี่ยมได้ตามวัน เวลา และในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการสถานพินิจกำหนด ตามความเหมาะสม เว้นแต่กรณีจำเป็นผู้อำนวยการสถานพินิจอาจอนุญาตให้เข้าเยี่ยมเป็นกรณีพิเศษได้

ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจกำหนดระยะเวลาในการเยี่ยมให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้ขอเยี่ยมได้รับสิทธิ อย่างทั่วถึง

ข้อ 25 เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับมาครบสามเดือนแล้ว หากในเดือนนั้นเด็กหรือเยาวชน มิได้กระทำการอันละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย ถึงขั้นถูกลงทัณฑ์สถานหนึ่งสถานใด ให้มีสิทธิขอลาเยี่ยมบ้านได้

การอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนลาเยี่ยมบ้าน ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจอนุญาตได้ตามความเหมาะสม หากจะอนุญาตให้ลาเยี่ยมบ้านเกินห้าวันต้องมีเหตุผลความจำเป็นประกอบหรือเพื่อเป็นรางวัลแก่เด็กหรือเยาวชนที่มีความประพฤติดี

เด็กหรือเยาวชนที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดอันมีอัตราโทษอย่างสูง ให้จำคุกเกินกว่า ห้าปีผู้ประสงค์จะลาเยี่ยมบ้านต้องผ่านการประเมินของคณะกรรมการที่ผู้อำนวยการสถานพินิจแต่งตั้ง และมีผลการประเมินว่าเป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางใจให้ลาเยี่ยมบ้านได้

ข้อ 26 สถานแรกรับต้องทำการจำแนกประเภทเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับตามหลักเกณฑ์และวิธีการในคู่มือหรือแนวทางการจำแนกประเภท เพื่อค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำผิด และกำหนดวิธีการ ที่เหมาะสมในการควบคุมดูแลเด็กหรือเยาวชน

ข้อ 27 สถานแรกรับต้องทำการบำบัดแก้ไขพฤติกรรมเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้น ให้เรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพเท่าที่ระยะเวลาอำนวย ให้มีการอบรมจริยธรรม ศิลธรรมและสันตนาการตามความเหมาะสม

ห้ามมิให้ใช้แรงงานเด็กหรือเยาวชนประกอบกิจการงานใดเพื่อประโยชน์ส่วนตนของพนักงาน เจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใด เว้นแต่กระทำเพื่อประโยชน์แห่งการอยู่ร่วมกัน ประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนเอง

ข้อ 28 พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนต้องเอาใจใส่ใช้ความระมัดระวังในการสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนทุกราย หากเห็นว่ารายใดมีปัญหาในการปรับตัว ต้องรีบเข้าช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ

ข้อ 29 สถานแรกรับต้องจัดทำประกาศ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่เด็กและเยาวชนควรทราบ และคำประกาศสิทธิและหน้าที่ของเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวติดไว้ในที่เปิดเผยให้เด็กและเยาวชนรวมทั้ง บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

ข้อ 30 สถานแรกรับต้องจัดทำทะเบียนเด็กและเยาวชนทุกรายที่ถูกควบคุมตัวในสถานแรกรับและจัดทำสมุดประจำตัว โดยให้รวบรวมข้อมูลทุกอย่างสำหรับเด็กหรือเยาวชนแต่ละรายไว้ในสมุดประจำตัว

ข้อมูลทุกอย่างในสมุดประจำตัวถือเป็นความลับจะเปิดเผยได้โดยผู้มีอำนาจหน้าที่และกระทำการตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น

เมื่อศาลพิพากษาให้เด็กหรือเยาวชนรายใดเข้ารับการฝึกและอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมแล้ว สถานแรกรับต้องส่งสมุดประจำตัวดังกล่าวให้แก่ศูนย์ฝึกและอบรมด้วย

ข้อ 31 ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับภายในที่ใช้เฉพาะสถานแรกรับแต่ละแห่ง ตามความเหมาะสมโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

การดำเนินงานในสถานแรกรับ นอกจากที่กำหนดในระเบียบนี้ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานในสถานแรกรับ

หมวดที่ 3

การดำเนินงานในศูนย์ฝึกและอบรม

ข้อ 32 ให้นำความในหมวดที่ 2 มาบังคับใช้กับการดำเนินงานในศูนย์ฝึกและอบรม โดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับสภาพการดำเนินงานในศูนย์ฝึกและอบรม

ข้อ 33 ระหว่างเด็กหรือเยาวชนรับการฝึกและอบรม หากพบว่าข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีเหตุอันควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้รายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือ ศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็ก หรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่ในกรณีศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งให้รายงานคำพิพากษาหรือคำสั่งที่เปลี่ยนแปลงนั้นให้ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบด้วย

ข้อ 34 เด็กหรือเยาวชนที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ฝึกและอบรม เมื่อรับการฝึกและอบรมใกล้ครบกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำ ศูนย์ฝึกและอบรมต้องรายงานให้ศาลทราบ พร้อมทั้งเสนอความเห็นว่เด็กหรือเยาวชนรายนั้นสมควรได้รับการปล่อยตัวเมื่อครบระยะเวลาขั้นต่ำ หรือสมควรได้รับการฝึกและอบรมต่อไปจนครบขั้นสูง

ข้อ 35 เมื่อเด็กหรือเยาวชนได้รับการฝึกและอบรมจนครบกำหนดให้ปล่อยตัวไปถัดจากวันที่ครบกำหนด

การนับระยะเวลาฝึกและอบรมจะเริ่มนับตั้งแต่วันใดให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนดและให้นับตั้งแต่วันที่แรกที่ศาลกำหนดโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง ถ้าระยะเวลาที่กำหนดเป็นเดือนให้นับสามสิบวัน เป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปีให้คำนวณตามปีปฏิทิน

หากศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับการฝึกและอบรมจนครบอายุระยะเวลาหนึ่งระยะใด ให้คำนวณจากหลักฐานอายุของทางราชการ หรืออายุตามที่ปรากฏในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

ข้อ 36 ศูนย์ฝึกและอบรมต้องจำแนกประเภท เพื่อทำการฝึกและอบรมให้เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย และประโยชน์ที่เด็กหรือเยาวชนจะนำไปใช้ภายหลัง

ระหว่างการฝึกและอบรมต้องทำการประเมินและจัดชั้นเพื่อสิทธิและประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชน และเพื่อทราบพัฒนาการของเด็กหรือเยาวชน

ข้อ 37 เด็กหรือเยาวชนผู้รับการฝึกและอบรมที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ต้องได้รับการศึกษา วิชาสามัญและอาจจัดให้ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ ตามความเหมาะสมและความสมัครใจ

เด็กหรือเยาวชนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ให้จัดการศึกษาวิชาสามัญเท่าที่ศูนย์ฝึกและอบรมนั้นกระทำได้ หรือให้เรียนระบบการศึกษานอกโรงเรียน หรืออาจจัดให้ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพตามความสมัครใจ

ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมอาจส่งเด็กหรือเยาวชน ไปฝึกอาชีพหรือวิชาชีพภายนอก ศูนย์ฝึกและอบรมได้ครั้งละไม่เกินห้าสิบวัน ทั้งนี้ต้องรายงานได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีก่อน

ข้อ 38 ก่อนถึงกำหนดปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชน ให้ศูนย์ฝึกและอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยดังนี้

1. จัดทำใบบริสุทธิเพื่อมอบแก่เด็กหรือเยาวชนในวันปล่อยตัว
2. จัดเตรียมผลการศึกษา เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนนำไปใช้ในการศึกษาต่อภายนอก ศูนย์ฝึกและอบรม หรือใช้เป็นหลักฐานในการสมัครงาน
3. ติดต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อแจ้งวันครบกำหนดปล่อยตัวให้ทราบ

4. เตรียมการสงเคราะห์ที่จำเป็น โดยต้องจัดให้หรือประสานกับหน่วยงานที่ให้การสงเคราะห์ เพื่อรับเด็กหรือเยาวชนไปให้การสงเคราะห์ต่อรวมทั้งต้องให้คำแนะนำแก่เด็กหรือเยาวชนตามสมควร

ข้อ 39 ศูนย์ฝึกและอบรม ต้องจัดให้มีการติดตามผลการปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัญหาข้อขัดข้องในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม เพื่อให้คำแนะนำหรือประสานกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบให้การช่วยเหลือต่อไป

ข้อ 40 ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม มีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับภายในที่ใช้เฉพาะศูนย์ฝึก และอบรมแต่ละแห่ง ตามความเหมาะสม โดยไม่มีขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ การดำเนินงานในศูนย์ฝึกและอบรม นอกจากที่กำหนดในระเบียบนี้ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรม

ประกาศ ณ วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2547

(ลงชื่อ) วันชัย รุจนวงศ์

(นายวันชัย รุจนวงศ์)

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาคผนวก จ

ประกาศกระทรวงยุติธรรม

เรื่อง มาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และการดำเนินการตามข้อตกลงความร่วมมือการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

การเปิดดำเนินการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และสวัสดิภาพ ของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม แต่ถึงศตวรรษที่ผ่านมากลับไม่สามารถดำเนินการตามแนวคิดและปรัชญาดังกล่าวข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามกฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาสากลและอนุสนธิสัญญาต่างๆ และกำลังถูกจับตามองจากประเทศตะวันตกต่อปัญหาการดูแลเด็กและเยาวชนที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ พร้อมทั้งลงนามข้อตกลงความร่วมมือการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับองค์กรเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2545

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ กระทรวงยุติธรรม จึงเห็นสมควรประกาศมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และใช้ข้อตกลงความร่วมมือการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยให้ถือว่าการดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำและใช้เป็นข้อกำหนดที่สำคัญของการประเมินความดีความชอบประจำปีที่เจ้าหน้าที่ทุกระดับของสถานพินิจฯ ที่ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับของสถานพินิจฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจฯ ตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และข้อตกลงความร่วมมือการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ด้วยการจัดอบรมข้าราชการและลูกจ้างทุกคนในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรม

ภายใน 3 ปี นับแต่วันประกาศ เพื่อเป็นหลักประกันการทำงานและความรับผิดชอบได้อย่างสัมฤทธิ์ผล โดยเฉพาะการอบรมด้านจิตวิทยาเด็ก สวัสดิภาพเด็กตามมาตรฐานสากล บรรทัดฐานของสิทธิมนุษยชน และสิทธิเด็ก นอกจากนี้บุคคลากรควรรักษาและปรับปรุงความรู้และศักยภาพความเป็นนักวิชาชีพ โดยเข้าศึกษาหลักสูตรพิเศษ หรือการฝึกหัดภายในหน่วยงานที่จัดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ ตลอดอายุราชการ

2. ให้ผู้บริหารของสถานพินิจฯ ดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจฯ ตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และแปลงข้อตกลงความร่วมมือไปสู่การปฏิบัติการ โดยให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วยการ

2.1. จัดให้มีการประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้มีการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับตลาดแรงงานและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการโอนย้ายสถานศึกษาและกรณีเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยก่อนกำหนดหรือตามกำหนด และการดำเนินการด้านอื่นๆ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือในรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับต้องมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเล่าเรียนที่เหมาะสมกับความจำเป็นและความสามารถที่ออกแบบเพื่อเตรียมกลับคืนสู่สังคมและหากเป็นไปได้ควรจัดให้อยู่ในโรงเรียนของชุมชน ภายนอกสถานแรกรับ หรือศูนย์ฝึกและอบรม โดยแผนการเรียนที่รวมเข้ากับระบบการศึกษาของประเทศ เพื่อว่าเมื่อได้รับการปล่อยไปแล้วจะศึกษาต่อได้อย่างไม่ลำบาก และเด็กและเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือหรือมีปัญหาการเรียนรู้อาจต้องมีสิทธิได้รับการศึกษาพิเศษและประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตรที่มอบให้เด็กและเยาวชนระหว่างที่ถูกควบคุมต้องไม่มีข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าเคยอยู่ในสถานแรกรับหรือศูนย์ฝึกและอบรมมาก่อน

2.2. จัดให้เกิดความร่วมมือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในด้านการตรวจทางกายและจิตหรืออื่น ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประมวลข้อเท็จจริงในการเสนอความเห็นต่อศาล และจัดให้มีการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แก่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ที่เพียงพอ รวมถึงจัดให้มีระบบการส่งต่อเด็กและเยาวชนที่เจ็บป่วยและการดำเนินการด้านอื่นๆ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือ โดยที่การดูแลเช่นนี้ หากเป็นไปได้ควรจัดโดยผ่านสถานที่บริการสุขภาพของรัฐในชุมชนที่สถานแรกรับหรือศูนย์ฝึกและอบรมตั้งอยู่ แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องมีกระบวนการที่ป้องกันการถูกสังเกตว่าเป็นกลุ่มเด็กที่กระทำความคิดที่ขัดต่อกระบวนการ ส่งเสริมการเคารพตนเองและการกลับคืนสู่ชุมชน

2.3. จัดให้เกิดความร่วมมือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานในสาขา อาชีพต่างๆ ที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับตลาดแรงงานและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น พร้อมให้บริการจัดหางานหรือส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งจัดหาที่พักนั กชั่วคราวหรือประจำแก่เด็กและเยาวชนที่ไม่มีครอบครัวที่จะดูแลหลังจากที่ได้ถูกปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม และการดำเนินการด้านอื่น ๆ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือ

2.4. จัดให้เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ในการติดตามดูแลให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กและเยาวชนที่ได้รับ การปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม และดำเนินการด้านอื่นๆ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือ

2.5 จัดให้เกิดความร่วมมือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการจัดทำ หลักสูตรฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ให้มีความสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรตาม ความถนัดที่สามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระที่สอดคล้องกับสภาพถิ่นที่อยู่ของเด็กและเยาวชน อาทิ การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะปลูกอย่างมีคุณภาพและการดำเนินการด้านอื่นๆ ให้เป็นไปตามข้อตกลง ความร่วมมือ

2.6 จัดให้เกิดการประสานความร่วมมือหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาครเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และอื่น ๆ นอกเหนือจากหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือตามข้อตกลง ความร่วมมือในระดับพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ บำบัด รักษา แก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯทั้งในระหว่างการควบคุมดูแลและหลังพ้นจากการควบคุมดูแลของสถาน พินิจฯ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก เป็นต้นว่ามหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

3. ให้ผู้บริหาร ข้าราชการและลูกจ้างของสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรมอำนวยการความ สะดวกและให้ความช่วยเหลือการดำเนินการแก่คณะนิเทศมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจฯได้ มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และของหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือให้เป็นไปด้วยความ เรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมให้รายงานกระทรวงยุติธรรม ทราบในทุก 4 เดือนของปีงบประมาณ

4. จัดให้มีระบบควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายด้วยการ

4.1 ตั้งคณะนิเทศงานเข้าตรวจสอบและควบคุมการดำเนินการ จำนวน 3 คณะ โดยให้แต่ละคณะมีหน้าที่ความรับผิดชอบ 3 เขตการปกครองของส่วนราชการ

4.2 ให้คณะนิติศาสตร์ทำกรณินเทศและประเมินการปฏิบัติงานของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมว่าเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจฯ ภายใต้มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติและข้อตกลงความร่วมมือปีละ 3 ครั้ง โดยมีระยะเวลาห่างกันทุก 4 เดือน พร้อมสรุปผลและแนวทางแก้ไขเสนอต่อผู้บริหาร

4.3 เปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์กรที่มีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานของสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกและอบรมมีอำนาจเข้าตรวจสอบและรับฟังปัญหาจากเด็กและผู้ปกครองโดยตรงอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องประกาศให้ทราบว่าจะเข้าตรวจ ด้วยการออกกระเปาะที่เป็นหลักประกันถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบและรับฟังปัญหา

5. โอกาสแรกที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัวต้องได้รับสำเนากฎระเบียบของสถานแรกรับหรือศูนย์ฝึกและอบรมที่มีรายละเอียดถึงสิทธิหน้าที่ และข้อบังคับของเด็กและเยาวชนด้วยภาษาที่เด็กและเยาวชนเข้าใจ เช่น สิทธิที่จะร้องขอหรือร้องทุกข์โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อความก่อนต่อผู้มีอำนาจอื่น โดยผ่านสำนักงานอิสระเพื่อรับและสืบสวนคำร้องทุกข์ของเด็กและเยาวชนที่ถูกกลั่นแกล้งและช่วยเหลือให้แก้ไขปัญหาได้อย่างยุติธรรม

6. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานสถานพินิจฯตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้โดยไม่เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น งบประมาณ และอื่น ๆ ให้สถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกอบรมปฏิบัติทันทีโดยไม่มีข้อยกเว้นและในโอกาสแรก เมื่อปัญหานั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ถูกขจัดออกไปต้องดำเนินการให้เข้าสู่มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติทันที

ประกาศ ณ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545

(ลงชื่อ) จาตุรนต์ ฉายแสง

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวสุพรรณ อินโต

วัน เดือน ปีเกิด

22 พฤษภาคม 2525

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2547

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ผู้ช่วยนักวิจัย

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นิติกร

ศาลฎีกา

นิติกร

สำนักกระงับข้อพิพาท สถาบันอนุญาโตตุลาการ

